

Oplegger bij rapport " Positief opvoeden Drenthe; Evaluatie en Vooruitblik"

Routing van deze oplegger 3 juni Werkgroep Transformatie ,12 juni VBO , 26 juni ABO

1. Inleiding

Deze oplegger bevat het resultaat van regionale besprekingen van het evaluatierapport met betrekking tot Positief Opvoeden Drenthe (PoD) in de regio's. Positief opvoeden Drenthe (PoD) is een programma voor opvoedingsondersteuning aan ouders met kinderen van 0 tot 18 jaar, dat in alle twaalf Drentse gemeenten wordt ingevoerd. De projectfase van Positief opvoeden Drenthe loopt van mei 2009 tot en met 2012. PoD wordt in de projectfase gefinancierd door de provincie Drenthe in samenwerking met Icare JGZ, GGD Drenthe, Bureau Jeugdzorg Drenthe, de Drentse Federatie Maatschappelijk werk en Yorneo. Een van de instellingen is namens het samenwerkingsverband penvoerder van het project en zorgt voor een projectleider die het projectplan uitvoert. Dankzij sterke samenwerking tussen Gemeenten Provincie en uitvoerende organisaties is PoD gekomen waar het nu is: een belangrijke verworvenheid in de regio's die gecontinueerd dient te worden!

Er is een startsubsidie van in totaal 1,2 mln. euro verdeeld over de projectperiode. Gemeenten en Provincie hebben in 2010 een overeenkomst getekend waarbij de gezamenlijke invoering inclusief financiering is vastgelegd. Gemeenten zeggen daarin toe de werkwijze van PoD duurzaam in te bedden in hun jeugdbeleid. Het thans verder implementeren en borgen van PoD raakt niet alleen aan de uitvoeringspraktijk van PoD, maar ook aan de in ontwikkeling zijnde zorgstructuur van het werken met Jeugd en Gezin in het gebiedsgebonden domein. Daarbinnen moeten beslissingen voor de inzet van PoD op het geëigende niveau genomen worden als dat nodig is (generalistisch resp. specialistisch). Voorts komt als belangrijk thema de sturingsrol van Gemeente en borging van PoD in het gebiedsgebonden werken aan bod. Tenslotte worden een aantal Bestuurlijk te nemen beslispunten aan het ABO van 26 juni voorgelegd.

2. Bevindingen bespreking rapport " PoD Evaluatie en Vooruitblik"

PoD is een doelmatig instrument omdat het in de verschillende leefdomeinen van de jeugdige (Primair en Voortgezet onderwijs, Voorschoolse opvang, BSO en in de buurt/CJG) integraal en op een effectieve wijze antwoord geeft op opvoedingsvragen van ouders, ervoor zorgt dat dezelfde taal wordt gesproken etc etc . Hierdoor is de stelling gewettigd dat Gemeenten door deze aanpak integer uit te doen voeren, gaan besparen op de gespecialiseerde jeugdzorg! Of dat doel bereikt wordt komen we te weten aan de hand van meten.(Meetbaar Beter)
Hierna wordt kort ingegaan op de aanbevelingen:

3. Erkenning en bevestiging PoD voor doorontwikkeling en verdere implementatie

Aanbeveling 1 - Erken als samenwerkende Drentse gemeenten dat PoD ook na 2015 het vertrekpunt vormt voor de getransformeerde Drentse jeugdzorg, zodat instellingen een sterke prikkel krijgen nu al te investeren in verdere verbetering van PoD.

Aanbeveling 4 - Stel als samenwerkende gemeenten de in dit hoofdstuk genoemde kenmerken (Pag 51) voor PoD vast en geef de stuurgroep PoD de opdracht voorstellen te doen aan de regiobureau's in de drie regio's voor verdere uitwerking, om zo de verbinding te leggen met de transformatie en de verdere implementatie van PoD planmatig te kunnen vormgeven.

Aanbeveling 8 - Bred de stuurgroep uit met een vertegenwoordiger van MEE, BJZ, Indigo en een door de gemeente aan te wijzen vertegenwoordiger van lokaal welzijn en AMW en geef de aldus samengestelde stuurgroep opdracht de verdere ontwikkeling van PoD in Drenthe voor te bereiden en aan te sturen.

De eerste aanbeveling zien we als een oproep van de Stuurgroep om na de eerste projectfase, nu van de Gemeenten de bevestiging te krijgen dat we verder willen met PoD. De vraag voor Gemeenten daarbij is niet zozeer of, maar hoe. De genoemde kenmerken van PoD worden onderschreven. In de besprekingen komt naar voren dat het belangrijk is dat de Gemeente uitspreekt te willen investeren in een aanpak die practise based evidence oplevert voor opvoedingsvragen, dus effectief

is.

De vierde aanbeveling legt het initiatief bij de Stuurgroep om voorstellen te doen tot uitwerking in de regio's. Het opdrachtgeverschap zal vooral in de regio's (regiobureaus) moeten komen te liggen. Verbreding van de stuurgroep lijkt enerzijds aangewezen om de implementatie en verdere verspreiding en borging succesvol te realiseren. Al wordt er ook voor gepleit de Stuurgroep klein en daardoor daadkrachtig te houden, daarbij de rol en opdracht van PoD coördinator scherp te formuleren. Het tweede deel van de aanbeveling focust op de sturingsrol van Gemeenten als opdrachtgever aan de Stuurgroep en uitnodigt deze uit nadere voorstellen te doen. Deze zijn in beslispunt 5 uitgewerkt.

4. Invulling van sturing en regie door Gemeenten

Aanbeveling 2 - Vraag instellingen om een cijfermatige onderbouwing aan te geven hoe hun participatie in PoD zal leiden tot kwalitatieve veranderingen in hun zorgaanbod en op welke wijze deze veranderingen bij zullen dragen aan de realisatie van de binnen de Drentse Pilot Jeugd geformuleerde doelstellingen.

Aanbeveling 3 - Geef instellingen opdracht de realisatie van PoD vanuit de reguliere middelen te financieren zodat helder wordt waar bezuinigingen en verschuivingen van middelen gepositioneerd kunnen worden en continuïteit ook op langere termijn geborgd is.

Aanbeveling 5 - Geef lokale instellingen opdracht om voorstellen te doen voor ombouw van (delen van) hun huidige aanbod, zodat dat een volledige dekking van PoD3 over buurten, wijken en professionele leefmilieus mogelijk wordt.

De aanbevelingen 2, 3 en 5 geven handvatten aan de Gemeente om via ombouw te sturen op capaciteit en continuïteit van PoD. Er rijzen vragen bij de uitvoerbaarheid hiervan en sturing hierop. De uitwerking van de sturingsrol door Gemeenten in dit proces vraagt nadere aandacht: De kwaliteit en opbrengst van PoD moet zodanig zijn dat dit de bezuinigingen kan doorstaan en uiteindelijk minder beroep op zwaardere zorg nodig is. Gemeenten dienen daarom, naast zicht op de vraag naar opvoedingshulp, meer inzicht te krijgen in de kosten en effecten van jeugdhulp en daarop te gaan sturen. In dit verband rijst de vraag wat de (meer)kosten zijn geweest in de projectperiode en wat aanvullend nodig is geweest. Informatie is hierover naar verwachting wel beschikbaar.

Qua regie zit de Gemeente aan het PoD stuur en kan de sturingsrelaties met de Partners nader, scherper vormgeven. Van de Partners wordt door Gemeenten gevraagd te doen wat is afgesproken m.b.t. professionaliteit en integriteit bij de uitvoering van PoD en daar uiteraard zelf op toe te zien bij deelname aan het werken met Jeugd en Gezin in het gebiedsgebonden werk. De Coördinator Jeugd en Gezin geeft verder vorm aan sturing en ontwikkeling in zijn of haar gebied en rapporteert hierover aan het Bestuur.

Gekoppeld aan de prestatievelden van de WMO voor het CJG kan dit vorm krijgen zoals hierna is uitgewerkt in het schema in de bijlage. Het betreft een eerste vingeroefening die verder in samenwerking tussen PoD/VoD medewerkers, J&G medewerkers en Gemeenteambtenaren ingevuld kan worden.

Wanneer de Gemeente de uitspraak voor investering in effectieve methodes prioriteert, dan sluit de ombouw daarop aan. Daarom is het goed de instellingen hier actief bij te betrekken en op te bevragen.

Belangrijk is en blijft "doen wat nodig is en vraaggericht werken".

De te hanteren sturingscriteria voor de Gemeenten moeten worden vastgesteld, verdere planmatige vormgeving en uitrol van PoD is wenselijk in de vervolgfase.

Gezien het belang van PoD is ook een Kwaliteitskader nodig dat Gemeenten inzicht geeft in hoe het beheer van PoD, de uitvoering en borging van kwaliteit wordt vormgegeven door de partners.

De Kwartiermakers kunnen dit proces ondersteunen. (Denk ook aan de relatie met Inkoop en Monitoring)

5. De methode uitvoeren zoals bedoeld (programma integriteit en professionaliteit).

Aanbeveling 6 - Stel als eis aan de uitvoerders van PoD 3 dat de interventie 'zoals bedoeld' wordt uitgevoerd, zodat de goede resultaten die met PoD 3 behaald worden binnen de gehele keten gerealiseerd kunnen worden.

Dit betreft niet alleen het integriteitsbeginsel van effectief methodisch werken maar ook het Professioneel werken (professionaliteitsbeginsel). We weten uit onderzoek dat een op zichzelf effectieve methode dat niet meer is als die niet wordt uitgevoerd zoals bedoeld. Dat gaat dan ten koste van de effectiviteit en dat is zonde van de investeringen. Het werken met vragenlijsten dient

eenvoudig en niet belastend te zijn. Ook is intervisie belangrijk. De stuurgroep kan dit expliciet laten integreren in het aangeboden programma van de Professionele Leergemeenschap. Het is voorstelbaar de integriteits-eis genoemd in deze aanbeveling voor PoD 3 ook toe te passen op PoD 4. Immers, PoD 3 en 4 vormen gezamenlijk het generalistisch aanbod aan ambulante jeugdhulp in de keten dat de druk op gespecialiseerde zorg zal doen afnemen.

De criteria voor professioneel en integer methodisch werken volgens PoD (training, deelname Professionele Leergemeenschap (PLG), tevredenheid medewerkers PLG, werken met vragenlijsten etc) maken onderdeel uit van de sturing en regie door Gemeenten op het gebiedsgebonden (jeugd)werk . Die criteria dienen een plek te krijgen in de sturingsrelatie van Gemeente t.o.v. CJG/Partners. Hierop te sturen is helpend om de aanpak PoD en VoD in het gebiedsgebonden werken verder op niveau te brengen. Gemeenten geven daarmee vanuit hun regierol een signaal dat het belangrijk is. Door bv. de afspraken rond integriteit en professionaliteit in de subsidiebeschikking op te nemen neemt de Gemeente zichtbaar haar regierol in het proces en versterkt dit ook de positie van de Coördinator Jeugd en Gezin om de taken met betrekking tot opvoedingsvragen effectief en efficiënt te laten functioneren. Via halfjaarlijkse rapportages houdt de Gemeente van afstand zicht op de ontwikkelingen.

Vervolgens zal die ontwikkeling gefaciliteerd moeten worden in een afgesproken planmatige aanpak van de Stuurgroep om het gewenste doel te bereiken.

6. De relatie met het onderwijs

Aanbeveling 7 - Ontwikkel een samenwerkingscontext met het Voortgezet Onderwijs (VO) en MBO waarin de interne zorgstructuur van het VO aangesloten wordt op de CJG structuur. Vraag de kwartiermakers hier voorstellen voor te doen, zodat gemeenten hier binnen het OOGO te zijner tijd afspraken kunnen maken.

Verbetering aansluiting Onderwijs met het oog op 2014 (OOGO) is nodig op planmatige wijze. Kwartiermakers nemen in samenhang met lokaal lopende initiatieven met het regiobureau en stemmen dit onderling af. Ook het primair onderwijs verdient aandacht.

7. Veilig en gezond opgroeien in Drenthe : Pod en Vod

Vanuit de besprekingen is naar voren gekomen dat het wenselijk is dat de methodieken van PoD en VoD in samenhang worden doorontwikkeld en verspreid in het gebiedsgebonden werk. Nu vooral PoD en in mindere mate VoD bekend en geïntegreerd zijn in het gebiedsgebonden werk van Jeugd en Gezin, is het belangrijk dat zij verder samen worden betrokken bij de doorontwikkeling en verdere verspreiding.

Opvoeden en Veiligheid (Veilig Opgroeien) zijn onlosmakelijk verbonden met elkaar. Het zijn als het ware twee kanten van dezelfde opvoedingsmedaille. Immers, als de professional werkend met een gezin merkt dat het niet pluis is, is hij verplicht volgens de Meldcode te gaan werken en het gesprek over veiligheid te kunnen voeren. De Meldcode kent een vijftal stappen (Signalen in kaart brengen, collegiale consultatie, gesprek ouders, inschatten risico's aard en ernst, vervolgens: of hulp organiseren (er bij halen) of Melden AMHK. De werker moet dus - als generalist werkend met jeugdigen en ouders - over kennis en vaardigheden beschikken die zowel PoD als ook VoD vraagt. Die samenhang in de aanpak van de Jeugd en gezin is een belangrijk uitgangspunt!

Veilig opgroeien Drenthe zou daarom meegenomen behoren worden bij de verdere planontwikkeling. De Gemeenten vragen de Stuurgroep PoD dit in het samenhangend plan van aanpak op te nemen. Er zijn meer kennisgebieden natuurlijk voor specifieke doelgroepen zoals LVB of verslaving, hier wordt gefocust op de generieke best werkzame en minimaal vereiste kennis voor werken met kind en gezin rond (algemene) opvoedingsvraagstukken van ouders. Gemeenten erkennen de combinatie van PoD 3, PoD 4 en VoD als het antwoord op de vraag naar een samenhangend generalistisch aanbod voor opvoedingsvragen en veilig opgroeien in de jeugdketen in Drenthe.

8. Beslissingen

Bevestiging door het Bestuur van bevindingen en lijn voor doorontwikkeling. Beslispunten:

1. Gemeenten spreken uit te willen investeren in bewezen effectieve opvoedingsprogramma's en besluiten in dat kader nadere invulling te geven aan hun regierol om Pod en Vod verder te borgen en continueren en gaan daar mee aan de slag.

2. De Stuurgroep wordt uitgenodigd een voorstel te doen aan Gemeenten om Gemeentelijk c.q. op regioniveau de (potentiele) vraag aan opvoedingshulp in kaart te brengen zodat instellingen uitgenodigd worden ombouw zichtbaar te maken.
3. De Gemeenten geven de Stuurgroep de volgende opdracht met inachtneming van de bij de aanbevelingen gemaakte opmerkingen :
  - Laat de huidige Stuurgroep een voorstel uitwerken voor het samenstellen van een slagvaardige stuurgroep op basis van vertegenwoordiging van uitvoerende instellingen. Werk daarin uit hoe eventueel niet deelnemende instellingen aan de Stuurgroep betrokken worden in het proces.
  - Maak een Plan van aanpak voor de verdere integratie van PoD en VoD, doorontwikkeling en uitrol hiervan in de komende periode van transitie en transformatie. Werk daartoe als eerste stap de opdracht hiertoe uit. Deze opdracht aan de Stuurgroep PoD en hun coördinator wordt bestuurlijk bevestigd via de reguliere lijn van regiobureaus en Gemeenten inclusief instemming van de Provincie.
  - In dit plan van aanpak worden succesfactoren (tijdpad met mijlpalen en resultaten) opgenomen zodat het verloop via halfjaarlijkse rapportages goed gevolgd kan worden en verbinding met het transitie- en transformatieproces geborgd is. Sturen op afstand vraagt een zekere nabijheid in het ontwikkelproces.
  - De Stuurgroep wordt verzocht Gemeenten ten behoeve van hun regietaak te informeren met betrekking tot het Kwaliteitskader PoD en VoD waarin het beheer en borging van PoD en VoD is geregeld.
  - Geadviseerd wordt kwartiermakers bij beantwoording van bovenstaande vragen te betrekken.
4. Kwartiermakers wordt opdracht gegeven de aanbevelingen met de gemaakte opmerkingen terug te laten komen in de activiteiten, adviezen en deelopdrachten binnen het traject van transitie en transformatie.
5. Gemeenten zorgen er voor dat CJG partners worden geïnformeerd over de plannen en sturing daarop.

Kwartiermakers

BIJLAGE		
I - Toeleiding naar zorg		
Doel	Resultaat	Indicator
Een kind/jeugdige of gezin dat hulp nodig heeft, kan rekenen op een snelle en eenduidige toeleiding/ verwijzing. Schotten tussen domeinen en instituties staan jeugdigen, ouders, opvoeders en professionals niet in de weg bij het vinden en vormgeven van de juiste routes.	Erbij halen spec. hulp/ De toeleiding/ van ouders en/of jeugdigen wordt helder en zorgvuldig uitgevoerd. Ouders en jeugdigen zijn waar nodig verwezen/toegeleid naar passende specialistische begeleiding of ondersteuning	De beschikbaarheid van een heldere belissingsstructuur waarbij generalistische werkwijze, kennis en competenties beschreven zijn en de inzet van het multidisciplinaire team met gemandateerde medewerkers (kennis en competenties) voor het diagnostiseren als schakelpunt en er bij halen van specialistische hulp (vrijwillig en/of gedwongen via jeugdbescherming)
II Lichte ondersteuning aan ouders en gezinnen waar problemen zijn of dreigen te ontstaan.		
Doel	Resultaat	Indicator
Een kind/jeugdige of gezin dat hulp nodig heeft, kan rekenen op snelle en eenduidige informatie en hulp volgens de systematiek van Positief Opvoeden Drenthe 1 tot en met 4 / (POD) Wanneer veilig opgroeien in het geding is wordt gewerkt volgens de systematiek van Veilig Opgroeien Drenthe (VOD)	Medewerkers die signaleren en hulp bieden zijn getraind in de interventieniveaus 1 tot en met 3 van Positief Opvoeden Drenthe en Veilig Opgroeien Drenthe Vermoedens van kindermishandeling worden signaleerd en bespreekbaar gemaakt De geprotocolleerde aanpak (Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling) bij een vermoeden van kindermishandeling wordt in de praktijk toegepast. Gemandateerde medewerkers zijn goed opgeleid voor de toegangstaken tot gespecialiseerde zorg, vrijwillig en/of gedwongen	het aantal en percentage medewerkers in het CJG dat getraind is in de hulp volgens POD en VOD, de (mate van) deelname aan de Leerwerkgroepen POD/VOD door professionals uit het CJG De tevredenheid van medewerkers over de leerwerkgroepen De aantallen ingeleverde vragenlijsten die in de systematiek van POD Drenthe en VOD in het CJG gebruikt worden De effectrapportages over de toegepaste hulpverleningsmethodes volgens Positief Opvoeden Drenthe in het CJG Het aantal door het college aangewezen gemandateerde medewerkers en hun beschikbaarheid voor het CJG De mate waarin gemandateerde medewerkers getraind zijn in diagnostiek ten behoeve van PoD 1 t/m 7 De mate waarin gezinsplannen en veiligheidsplannen door gemandateerde medewerkers wordt gemaakt.
III Coördinatie van zorg		
Doel	Resultaat	Indicator
Afstemmen van zorg binnen een gezin zodat er sprake is van 'één gezin, één plan, één regisseur'.	Coördinatie van zorg een gezin een plan een regie	Naast aantal hulpverleningsplannen Het aantal veiligheidsplannen dat gemaakt is door Jeugd en Gezin werkers